

Ekonomik Büyüme ve Kalkınmada Girişimciliğin Rolü ve Önemi

The Importance and Role of Entrepreneurship in Economic Growth and Development

Prof. Dr. Asım Günal Önce (Dokuz Eylül University, Turkey)

Prof. Dr. Mehmet Marangoz (Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey)

Ph.D. Candidate Nedret Erboy (Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey)

Abstract

Economic growth leads to with increased prosperity with increasing of income levels of people living in a country. Economic development involves social and cultural developments in the economy along with prosperity. Entrepreneurship which is involved in factors of production, labor, capital and technology and brings them together and it takes risks and assess opportunities has an important role in economic growth and development. The basic elements of a country's economic development are individuals who have an entrepreneurial spirit. They are driving force of growth and prosperity. The impact on entrepreneurs' on economic development can be associated with their inventions / scientific research and invention through their innovations, the ability of adaptation innovations, by way of competition raise efficiency, providing employment, making business opportunities and their increasing of production and commercial activities where they are established. In the economies, entrepreneurs increase profits in terms of production volume, stimulating competition and in parallel with leads to the decline prices. In this context, the country's economic growth and development, remaining prosperity affects well-being and quality of life of individuals, their economic prosperity and their social and cultural development. In this study, the role and importance of entrepreneurship in a country's economic growth and development and socio-economic development will be examined in the context of various parameters and in terms of these parameters the relationship between entrepreneurial activity and economic growth will be highlighted.

1 Giriş

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde beşeri sermaye, artık kalkınmayı sağlama anlamında fiziki sermayeden daha önemli bir hale gelmiştir (Acar, 2006). Gelir yaratıcı ekonomik faaliyetlere katkı sağlayan bireylerdeki bilgi, beceri ve benzer nitelikler olarak tanımlanan beşeri sermaye, insana yapılan yatırımlarla artmakta ve üretim sürecinin vazgeçilmez bir girdisi olmaktadır (Çakmak ve Gümüş, 2005). 1970'lerde yaşanan piyasa istikrarsızlıkları kitlesel üretimin önemini kaybetmesi ve esnek üretim yöntemlerinin gelişmesi sonucunu doğurmuştur. 1980'lerde yaşanan stagflasyon ve yüksek işsizlik oranları ilgiyi arz yönlü iktisada kaydırmış ve toplam arzı etkileyen faktörler anlaşılmaya çalışılmıştır. 1980'lerden sonra gelişmiş ülkelerde küçük işletmelerin toplam işletmeler içindeki payı çoğu sektörde genişlerken büyük işletmelerin payı azalmıştır. Bu olgu girişimciliğe olan ilginin yeniden canlanmasının ilk nedenidir. İkinci olarak, batı ülkelerindeki işsizlik sorununun makro iktisadi politikalarla aşılabilmesi, küçük ve yeni işletmelere yönelik ilgiyi artırmıştır. Küçük ve yeni işletmelerin öneminin artması ise girişimcilik olgusunu ön plana çıkarmıştır. (Işık vd., 2011).

Üretim faktörleri arasında yer alan toprak, emek, sermaye ve teknolojiyi bir araya getiren, risk alan, yenilikleri yakalayan, fırsatları değerlendiren ve dolayısıyla ülke ekonomilerinin motor görevini üstlenen üretim faktörü girişimciliktir (Eren vd., 2012). 18. yy.'dan itibaren iktisat teorisinin gündeminde bulunan girişimcilik faktörü piyasa ekonomileri içerisinde her zaman önemli bir yere sahip olmuştur (Yıldız ve Alp, 2012). Teknolojik gelişme ve küreselleşme ekonomik değişimin temel sürükleyicileridir (Işık vd., 2011). Günümüzde yaşanan bu gelişmeler eşliğinde eskinin büyük ve hantal işletmelerinin yerini, hızlı ve esnek yapıya sahip, değişimlere kolay adapte olabilen küçük ve orta ölçekli işletmeler almaya başlamıştır (Pişkinsüt, 2011) ve bununla birlikte girişimciliğin önemi artmıştır. Bu bağlamda ülkelerin ekonomik olarak büyümesi ve kalkınması, refahın artması ve fiyatların düşmesi ile bireylerin yaşam kaliteleri ve ekonomik refahları etkilenmektedir. Bu çalışmada, bir ülkenin ekonomik büyüme ve kalkınmasında ve sosyo-ekonomik gelişmesinde girişimciliğin önemi ve rolü çeşitli parametreler çerçevesinde incelenmektedir.

2 Girişim ve Girişimcilik

Girişimciliğin tanımı ilk kez 18. Yüzyılın başlarında Fransa'da Richard Cantillon tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre girişimci, henüz belirginleşmemiş bir bedelle satmak üzere üretim girdilerini ve hizmetlerini satın alan ve bunlardan hareketle katma değer yaratarak üretimde bulunan kişidir (Gerni ve diğerleri, 2013). Schumpeter girişimciliğin inovasyon yönüne odaklanmıştır. Schumpeter'e göre girişimci, inovasyon yapan yenilikçi bir ekonomik aktördür (Işık vd., 2011). Burns'ün (2001) girişimcilik tanımında ise girişimci, kar elde

etmek amacıyla değişim ve fırsatları kullanan ya da değişim ve fırsat yaratmak için yenilik yapan kişidir. Bunu da, yüksek düzeyde risk ve belirsizliği göze alarak ekonomik kaynakları düşük üretkenlik alanından yüksek üretkenlik ve getiri alanına taşıyarak yapmaktadır. Girişimcilerin; mevcut veya kendi oluşturduğu fırsatları kullanabilmek için ihtiyaç duyulan kaynakları temin ederek eldeki kaynaklarla birleştiren ve bunları üretime dönüştürmek için organize eden, bir iş kurmanın bütün aşamalarında kendiliğinden inisiyatif alan ve liderlik özellikleri gösteren, bu aşamalarda riskleri hesaplayıp bunlarla ilgili tedbirleri alarak yoluna devam eden, sürekli yenilik arayan ve bu arayışta müşterilerin beklentilerine duyarlı olmanın ötesinde kendisi beklenti oluşturan niteliklerinin öne çıkabileceği söylenebilir (KOSGEB, 2013). Yapılan araştırma ve tanımlarda girişimciye var olması gereken dört önemli unsur, risk, yaratıcılık süreci, proaktiflik ve rekabetçi davranıştır. Risk; girişimciler için getiriyi maksimum sağlayacağına olan inancın ve rasyonel mantıkla girişimin desteklenmesi anlamına gelmektedir. Bu nedenle girişimcinin faaliyet gösterdiği alanda karşılaşabileceği bazı riskleri göz önünde bulundurması ve bu risklere katlanması gerekmektedir. Yaratıcılık Süreci; girişimcinin yaratıcılığını kullanarak yenilik sağlayacak ve değer yaratacak çıktılarını oluşturulma sürecini ifade etmektedir. Proaktiflik; yeni bir ürün veya hizmetin ortaya çıkarılması aşamasında veya sonrasında karşılaşılacak problemleri öngörerek harekete geçme ve önlem alma becerisini ifade eder ki girişimcinin sahip olması gereken en önemli özellikler arasında yer alır. Böylelikle ne istediğini bilen, hedefe yönelik harekete geçmekten sakınmayan ve hata yapma korkusu taşımayan girişimcilerin başarı olasılığı artmaktadır. Rekabetçi Davranış; girişimciliği tetikleyen ve her aşamada pazarda tutunabilmek için rakiplerini ve müşterilerini kontrol etmesini sağlayıcı davranışlar sergilemesini sağlar. Rekabet baskısı ile girişimciler, pazardaki gelişmeleri takip ederek kendilerini sürekli iyileştirmek ve yenilemek durumunda kalmaktadırlar. Her ne kadar girişimcilik kişiye özgü doğuştan niteliklere bağlı olarak açıklansa da, toplumun kültürel ve sosyo- ekonomik değişkenleri ile de iç içe yer almaktadır. Bu nedenle girişimcilerin ülke ekonomisindeki sayıları, nitelikleri ve yerleri ne kadar artarsa, toplam istihdam, yatırım ve katılımdaki oranları da o kadar olumlu düzeyde etkilenmekte ve sonuçta kalkınmaya katkı sağlayabilmektedir (Pişkinsüt, 2011). Bu çalışmada da girişimciliğin ekonomik gelişme ve kalkınma ile sosyal gelişme üzerindeki etkileri ele alınacaktır.

3 Girişimcilik ve Ekonomik Büyüme ve Kalkınma

Ülkelerin ekonomik büyüme ve kalkınması o ülkede gerçekleşen girişimcilik faaliyetlerine bağlıdır. Çünkü girişimciler yeni işler yaratır, birçok yeni ürün ve servis sağlar rekabeti artırır, teknolojik değişim sayesinde verimliliği artırır ve bireylerin hayatlarına pozitif yönde etki etkilerler (GEM, 2013). Girişimci, ekonomik kaynakları, en verimli sahalara yönelterek üretim kaynaklarını, ortaya koyduğu yeni tarzlarla birleştirerek üretimin faktörlerine dönüştürmektedir (Yalçıntaş, 2010). Bundan dolayı girişimciler yaşadıkları topluma karşı önemli misyonlar üstlenirler ve üstlendikleri misyonlar onları toplumsal ve ekonomik kalkınma için önemli kılar. Bu misyonlar şunlardır (İraz, 2005):

- Az gelişmiş ülkelerde en önemli sorunlarda birisi işsizliktir ve bu sorun yeni yatırımların yapılmamasından kaynaklanır. İşsizlikten kurtulmanın en etkin yolu kişilerin kendi işlerini kurmalarıdır. Dolayısıyla girişimci sayısı ne kadar artarsa, istihdam oranı da o kadar artacaktır.
- Girişimci sayısının artması toplumsal refah düzeyi ve yaşam kalitesini de artıracaktır.
- Girişimciler hem bilim ve teknolojiyi kullanarak, hem de bu alanlara kaynak aktararak bilim ve teknolojinin gelişmesine öncülük ederler.
- Girişimciler yurtdışında, kendi ülkelerinin reklamlarını yaparlar.
- Girişimciler kullanılmayan potansiyelleri kullanarak, bunların atıl olmalarını önlerler.

Carree vd. (2002), yapmış oldukları çalışmalarla uzun dönemde girişimcilik ve ekonomik büyüme arasında bir ilişkinin olduğunu ve optimum girişimcilik faaliyetinin gerçekleşmediği bir ülkenin düşük oranda bir makro ekonomik büyüme göstereceğini savunmaktadırlar. Örneğin, 1970 ve 80'lerdeki düşük orandaki iş sahipliği yüksek düzeyde işsizliğe yol açmıştır. Yüksek işsizlik oranı, girişimciliğin düşük maliyetlerinden dolayı bireyleri kendi işlerini kurmaya itebilmektedir. Bununla birlikte, kendi işini kurma denge oranını aşarsa, bu durumun artan rekabetten dolayı karların azalması sonucunu getireceğini ve sonuçta başarısızlıkların, yüksek oranda çıkışların ve daha az girişlerin görüleceği beklenmektedir. Yani, optimum orandaki girişimcilik faaliyetleri ülke ekonomisinin büyümesini sağlamaktadır (Aslan, 2009). Girişimcilik faaliyetleri, ülkelerde ya da bölgelerde ekonomideki endüstri yapısını değiştiren temel faktördür. Ekonomik büyüme ve endüstrideki yapısal değişim arasındaki ilişkinin varlığı, Schumpeter zamanlarına kadar gitmektedir ve geleneksel Schumpeteriyen görüş açısından bakıldığında ekonomik büyüme düzeyi, endüstrinin kit kaynaklarını en etkili biçimde kullanmasıyla meydana gelmektedir (Carre ve Thurik, 2003). Dolayısıyla, endüstri yapısındaki bir değişiklik büyüme oranlarına yansımaktadır. Endüstri yapısındaki değişikliği sağlayan en önemli unsurlardan biri de küçük firmalardır. Küçük firmaların sayısı arttıkça (yani girişimcilik arttıkça) endüstrinin yapısında gelişme görülmektedir (Aslan, 2009). Girişimcilik, işletmeciliğin ve toplumun yapısında bir değişimi başlatır ve geliştirir. Bu değişim büyümeyi ve üretimi artırır. Bu değişim ve gelişmeyi kolaylaştıran anahtar yenilikçiliktir. Girişimci yeni düşüncelerin oluşturulması, yayılması ve uygulanmasını hızlandırır. Ayrıca yeni endüstrilerin doğmasına yol açar. Yeni teknolojileri kullanan sektörlerde verimliliği artırır ve hızla büyüyen sektörler üzerinden ekonomik

büyüme hızlandırır. Dolayısıyla girişimci ekonomik faaliyetlerin düzenlenmesinde, istihdam oluşturulmasında ve üretim faaliyetlerinde anahtar faktördür (Öztürk, 2008). Girişimci yenilik faaliyetlerini yüklenirken yeni fırsatları oluşturma arayışındadır. Bu fırsatlar verimlilik artışının bir nedeni veya sonucu olabilir. Her iki durumda da girişimcilik ile ekonomik büyüme arasında doğrusal bir ilişki vardır. Girişimcilerin artması ekonomik büyüme artırır, ekonomik büyümenin artması da girişimcilere yeni fırsatlar sağlayarak yeni girişimcilerin ortaya çıkmasına neden olur. Bu süreç kendi kendini besler (Işık vd., 2011). Küresel Girişimcilik İzleme (GEM) raporlarında (2013) girişimcilik ve ülkenin gelişmişliği arasında U şekli ilişkisi olduğu vurgulanmaktadır. Yani, Az gelişmiş ülkelerde insanlar çalışacakları iş bulamadıklarından dolayı kendi işlerini kurmaya gideceklerdir. Dolayısıyla düşük ve orta gelirli ülkelerde girişimcilik oranları yüksek olacaktır. Yüksek gelirli ülkelerde ise bireyler kurulmuş olan şirketlerde rahat bir şekilde iş bulacaklarından girişimcilik faaliyetine yönelmeyecekler ve girişimcilik oranları düşük kalacaktır (GEM, 2013). Stel, Carree, ve Thurik (2004) girişimciliğin ekonomik büyüme farklı yollarla etkilediğine dikkat çekmektedir (Akt. Çokgezen, 2012). Girişimciliğin ekonomik büyüme ve kalkınmaya etkilerini aşağıdaki gibi açıklayabiliriz.

Girişimciler yeni ürünler ve üretim süreçleri ile piyasaya girerler: Girişimciler tarafından gerçekleştirilen yenilik faaliyetleri ve artan rekabet ekonomik büyüme açısından çok önemlidir (Marangoz, 2008). Artan rekabet ortamında farklılıklar yaratabilmek ancak girişimcilik düzeyine bağlıdır. Bu nedenle girişimde bulunma ve yenilik oluşturma (yeni ürün veya teknoloji geliştirme) ekonomik dinamizmin temellerini oluşturmaktadır. Oluşturulan yenilikler ekonomik büyüme ve verimliliği artırarak istihdam üzerinde de olumlu etkiler meydana getirmektedir (Gerni vd, 2013). Girişimciliğin ekonomik kalkınma üzerinde olumlu bir rol oynadığına ilişkin ilk sistematik katkılar 20. Yüzyılın başında Schumpeter ile başlamaktadır. Schumpeter (1963) girişimciliğin ekonomik kalkınma üzerindeki etkisini, girişimcilerin yenilikleri adapte etme yeteneği ile ilişkilendirir. Yenilikçilik, yeni ürünlerin piyasaya çıkartılması, yeni üretim tekniklerinin kullanılmaya başlanması, yeni piyasalara girilmesi, yeni hammadde veya yarı mamul kaynaklarının bulunması veya piyasanın yeniden organizasyonu (tekelleşme veya bir kartelin bozulması) şeklinde olabilir. Girişimcilerin belirtilen yöntemler aracılığı ile yenilikleri kolaylıkla adapte etmelerinin arkasındaki temel motivasyon kar etme güdüsüdür. Çünkü adapte edilen yenilikler, maliyetleri düşürecek ve/veya gelirleri arttıracaktır (Çokgezen, 2012). Her tür yenilik, örgütün fonksiyonlarını ve kaynak dağılımlarını etkileyeceği ve iyileştireceği için önemlidir. Bununla birlikte, doğal olarak radikal yenilikler potansiyel olarak daha çok kazanç ya da toplumsal fayda getirecekleri için bu tür girişimcilik daha cazip olacaktır. Bu yüzden ki, yeni teknolojileri geliştiren girişimcilik tüm ekonomi programlarında en ön sırayı alan girişimcilik türü olmuştur. Yeni teknolojilere dayanan girişimcilik üç sebepten dolayı daha çok kazanç ve toplumsal fayda oluşturmaktadır. Bunlar (TÜSİAD, 2002); (1) Yeni endüstrilerin doğmasına yol açar, (2) teknolojileri kullanan sektörlerde verimliliği artırır ve (3) hızla büyüyen sektörler oldukları için ekonomik büyüme hızlandırır. Küresel Yenilikçilik Endeksi adıyla (GII) 21 temel göstergeye dayanarak ülkelerin yenilikçilik endeksleri hesaplanmaktadır. Tablo 1’de Ülkelerin yenilikçilik endeksleri ile GEM’in 2013 raporundan yer alan 67 ülkeden gelişmişlik düzeylerine göre seçilen 14 ülkenin girişimcilik ile yenilikçilik sıraları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Ülkeler	Yenilikçilik Endeksi	Yenilikçilik Sırası (142 Ülke Arasından)	Girişimcilik Endeksi (70 Ülke Arasında)
Gelişmiş Ülkeler			
ABD	60.3	5	12.7
Kanada	57.6	11	12.2
İsrail	56.0	14	10.0
Portekiz	45.1	34	8.2
Gelişmekte Olan Ülkeler			
Şili	40.6	46	24.3
Kolombiya	37.4	60	23.7
Peru	36	69	23.4
Panama	31.8	86	20.6
Türkiye	36.0	68	*
Az Gelişmiş Ülkeler			
Uganda	31.2	89	25.2
Angola	23.5	135	22.2
Zambiya	26.8	118	39.9
İran	27.3	113	12.3
Hindistan	36.2	66	9.9
Cezayir	23.1	138	4.9

*GEM tarafından Türkiye için 2013 girişimcilik endeksleri hesaplanmamıştır.

Tablo 1. Ülkelerin Girişimcilik ve Yenilikçilik Endeksleri *Kaynak:* GEM, 2013 ve GII, 2013’den derlenmiştir.

Küresel Yenilikçilik Endeksi 2013 raporuna göre en yenilikçi 142 ülke arasında 11. sırada yer alan girişimcilik düzeyi yüksek olan Kanada’da girişimciler tarafından yenilikçi faaliyetlerin yapıldığı gözlemlenmektedir. Yenilik odaklı ekonomiye sahip olan Kanada %12.2’lik girişimcilik notu ile girişimcilik faaliyetlerinin fazla

olduğu gelişmiş ülkeler arasında yer almaktadır. GCI 2013 raporuna göre Kanada'da yeniliklerin yapılması ve uygulanmasında üniversite-sanayi işbirliği oranı oldukça yüksektir. ABD ise küresel yenilikçilik açısından 5. sıradadır. Tablo 1'den görüldüğü gibi girişimcilik düzeyi yüksek olan ülkeler yenilikçi faaliyetlere daha fazla önem vermektedirler. Gelişmekte olan ülkeler içinde yüksek girişimcilik notuna sahip olan ülkeler yenilikçilik açısından aynı ekonomik düzeye sahip olan ülkeler arasında daha üst sıralarda yer almaktadırlar. Verimlilik odaklı ekonomiye sahip olan gelişmekte olan ülkeler için de girişimcilik düzeyi ile yenilikçilik arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür. Az gelişmiş ülkelere bakıldığında ise yine aynı eğilim görülmektedir ancak ekonomik düzeyi düşük olan her ülke girişimcilik düzeyi ile yenilikçilik arasında doğru orantının olduğunu söylemek mümkün değildir. Yine Tablo 1'e bakıldığında girişimcilik oranı olarak daha düşük nota sahip olan İran yenilikçilik alanında Angola'dan daha üst sırada yer almaktadır. Bu ülkeler arasında %39.9 girişimcilik oranına sahip olan Zambiya diğer az gelişmiş ülkelere göre yenilikçilik açısından alt sıralarda yer almaktadır. Bu verilere göre yenilikçilik faaliyetlerinde Türkiye ise 2012'deki 74'üncülüğten, 2013'te 68'inciliğe yükselmiştir.

Girişimciler rekabet aracılığıyla etkinliği artırırlar: Rekabet gücü, istihdam yaratma, pazarda varlığını sürdürerek yarattığı istihdamı sürekli kılma/artırma ve nitelikli mal üretimiyle ekonomik gelişmeye katkıda bulunma becerisini gerektirmektedir. Bununla birlikte, rekabet artışı ile verimlilik artışı, birbirini etkileyen bir döngü yaratmakta; rekabet nedeniyle işletmeler, tüketicinin istemine yanıt verecek daha nitelikli mal üretimi için işgücünün ve üretimin verimliliğini artırırken, verimlilik artışı, pazarda rekabetin daha fazla ivme kazanmasına etki etmektedir. Bu süreç, daha nitelikli, ucuz ve çeşitli mal üretimi ile tüketiciye fayda sağlamakta ve ekonomide canlılığı korumaktadır (Güner, 2010). Girişimciler, piyasadaki rekabet baskısını artırarak, diğer firmaların verimliliklerini ve etkinliklerini iyileştirmeye ya da yeniliklere yönelmeye zorlar; piyasa ekonomisinin temel unsuru olarak elde ettikleri başarılar topluma zenginlik ve yeni iş olanakları, tüketicilere de tercih çeşitliliği sağlar (Marangoz, 2008). Dünya Ekonomik Forumunun hazırladığı 2013-2014 Küresel Rekabet Raporu'nda (GCI) 148 ülkenin rekabetçilik endeksleri hesaplanmıştır. Tablo 2'de ülkelerin rekabet endeksleri ile girişimcilik endeksleri verilmiştir.

Ülkeler	Küresel Rekabetçilik Endeksi	Rekabetçilik Sırası (148 Ülke Arasında)	Girişimcilik Endeksi (GEM 2013)
Gelişmiş Ülkeler			
ABD	5,48	5,00	12,70
Kanada	5,20	14,00	12,20
Singapur	5,61	2,00	10,70
İsrail	4,94	27,00	10,00
Hollanda	5,42	8,00	9,30
İrlanda	4,92	28,00	8,20
Portekiz	4,40	51,00	8,20
İsviçre	5,67	1,00	8,20
İsveç	5,48	6,00	8,20
Çek Cumhuriyeti	4,43	46,00	7,30
Yunanistan	3,93	91,00	5,50
Almanya	5,51	4,00	5,00
İtalya	4,41	49,00	3,40
Gelişmekte Olan Ülkeler			
Şili	4,61	34,00	24,30
Kolombiya	4,19	69,00	23,70
Peru	4,25	61,00	23,40
Panama	4,50	40,00	20,60
Türkiye	4,45	44,00	*
Gelişmemiş ülkeler			
Uganda	3,45	129,00	25,20
Angola	3,15	142,00	22,20
Zambiya	3,86	93,00	39,90
İran	4,07	82,00	12,30
Hindistan	4,28	60,00	9,90
Cezayir	3,79	100,00	4,90

Tablo 2. Küresel Rekabetçilik Endeksleri ve Girişimcilik Endeksleri *Kaynak:* GEM, 2013 ve GCI, 2013'den derlenmiştir.

Dünya Ekonomik Forumunun hazırladığı 2013-2014 Küresel Rekabet Raporu'na göre rekabet gücü sıralamasında dikkate alınan 148 ülke arasında küresel rekabetçilik endeksi açısından İsviçre ilk sırada yer almaktadır (GCI, 2013). Latin Amerika'da ise Şili lider ülkedir ve 34. sıra ile en rekabetçi ekonomi konumundadır. Şili aynı zamanda %24.3'lük girişimcilik endeksi ile verimlilik odaklı gelişmekte olan ekonomiler arasında girişimcilik faaliyetinin en fazla gerçekleştiği ülkeler arasındadır. Küresel Rekabet Gücü

Endeksi'nde ABD sıralamada son dönemlerdeki düşüşünü terse çevirerek, 2013 - 2014 yılı hesaplamalarına göre 2 sıra yükselerek dünyanın en rekabetçi 5. ülkesi olarak yer almıştır. Türkiye ise 2012-2013 döneminde rekabet gücü sıralamasında 2011-2012 dönemine göre 15 basamak birden atlayarak 59'unculuktan 44'üncülüğe yükselmiştir. Dünya Ekonomik Forumu'nun 2013-2014 raporuna göre Türkiye ekonomisinin 2011'de yüzde 8,4 büyüdüğünün altı çizilerek, finansal sektörün güvenilir, iş dünyası açısından da rahat ulaşılabilir durumda olduğu vurgulanmıştır (Ulengin vd., 2012).

Girişimciler müşteri istek ve ihtiyaçlarını belirlerler: Yeni ürünleri piyasaya sürerek neyin yaşayabilir olduğu, tüketicilerin neyi tercih edecekleri konusundaki anlayışımızı geliştirirler. Bu öğrenme süreci ürün-piyasa kombinasyonlarına ulaşmamızı kolaylaştırır.

Girişimciler gelirleri ile çabaları arasında güçlü bir ilişki olması nedeniyle daha uzun süre ve daha etkin çalışırlar: Girişimcilerin sahip olduğu risk alma ve belirsizlikler ile baş etme özellikleri önemli makro ekonomik sonuçlar doğurmaktadır. Risk yönetimi ve belirsizlikleri tolere edebilme yeteneği küçük ve orta ölçekli işletmelerin faaliyet süresini artıran nedenlerden birisi olarak görülebilir (Topyaka, 2013). GEM'in 2013 verilerine göre toplam 67 ülke arasında araştırma yapılmıştır. GEM'in 2013 raporunda kurulu işletme sahipliği (3.5 yıl ve daha kısa süreli) oranlarına bakıldığında gelişmemiş ülkeler arasında Uganda ve Gana ön plana çıkmaktadır. Uganda %36.1 oran ile ilk sırada yer alırken Gana %25.9 ile ikinci sıradadır. Girişimcilik faaliyetleri ile karşılaştırıldığında Uganda ve Gana'nın girişimcilik endeksleri az gelişmiş ülkeler arasında oldukça yüksektir. Tablo 3'e bakıldığında az gelişmiş ülkeler arasında kurulu işletme sahipliği ile girişimcilik arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu durum gelişmiş ülkeler içinde geçerlidir. Fakat aynı durum gelişmekte olan ülkeler için geçerli değildir. Yüksek girişimcilik düzeyinde olan ülkelerde kurulu işletme sahipliği oranları yüksektir. GEM 2013 raporunda Türkiye yer almamaktadır.

Ülkeler	Kurulu İşletme Sahipliği Oranı (3.5 yıldan daha az süreli)	Girişimcilik Endeksleri
Gelişmiş Ülkeler		
ABD	7,50	12,70
Kanada	8,40	12,20
İsrail	5,90	10,00
Portekiz	7,70	8,20
İsviçre	10,00	8,20
Gelişmekte Olan Ülkeler		
Şili	8,50	24,30
Kolombiya	5,90	23,70
Peru	5,40	23,40
Panama	3,50	20,60
Az Gelişmiş Ülkeler		
Uganda	36,10	25,20
Gana	25,90	25,80
Angola	8,50	22,20
Zambiya	16,60	39,90
İran	10,60	12,30
Hindistan	10,70	9,90

Tablo 3. Kurulu İşletme Sahipliği Oranları ve Girişimcilik Endeksleri Kaynak: GEM, 2013'den derlenmiştir.

İstihdam Yaratma; küreselleşmenin arttığı ve rekabetin yoğunlaştığı ekonomi ortamında birçok ülke ekonomik sorunlarla karşılaşmaktadır. Bunların başında istihdam sorunu vardır. Girişimciler yeni işletmeler kurarak istihdam yaratmakta böylelikle ekonomiye ivme kazandırmaktadırlar (Marangoz, 2008). Girişimciliğin doğası itibarıyla her zaman büyük sermayeyi gerektirmemesi, küçük sermayeyle de iş kurma olanağı vermektedir. Bu da toplumsal çevrenin caydırıcı olmaması ya da girişimcilik karşıtı etkin kültürel kodların var olmaması halinde geniş bir toplumsal kesimin iş kurmaya yönelmesini mümkün kılmaktadır. Geniş bir toplumsal kesimin kamuda çalışmak yerine, kendi işini kurması öncelikle devletten iş talebinde bulunma yoğunluğunun azalmasına neden olmaktadır. Bu durum, bir yandan devletin ana işveren olmaktan çıkmasına zemin hazırlarken, diğer yandan, genel istihdam hacminin yükselmesine yol açmaktadır (İlhan, 2004). İnsanların ihtiyaçlarını gidermek üzere üretim faktörlerini yani emek, sermaye ve doğal kaynakları bir araya getirerek mal ve hizmet üretmeye çabalayan girişimci, emeği de bir faktör olarak değerlendirmekte, onun emeğinden yararlanmakta ve buna karşılık emeğe yaratılan değerden bir pay vermektedir. Girişimcilik faaliyetleri sonucunda oluşan yeni pazarlar, endüstri kolları ve yeni iş sahaları istihdam olanağını artırmakla beraber, çalışanların üretkenliğe yönlendirilmesi sonucu hem o bölgenin yerel ekonomisi hem de ülke ekonomisi gelişimini sürdürebilmektedir (Marangoz, 2008).

Ayrıca girişimciler, yeni iş olanakları yaratarak öğrenci ve ev hanımları gibi kesimlere yarı zamanlı, kadınlara, azınlıklara, işten çıkarılan ya da emekli olanlara ve düşük eğitim seviyesinde olanlara iş olanakları yaratırlar (Güney, 2008). Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)'nin 34 ülke üzerinde yaptığı araştırma sonucunda 2013 İstihdam Görünümü Raporuna göre ülkelerin işsizlik oranları ve girişimcilik endeksleri Tablo 4'de görülmektedir.

Ülkeler	İşsizlik Oranları (2012 Verileri)	Girişimcilik Endeksleri
Gelişmiş Ülkeler		
ABD	8,10	12,70
Kanada	7,20	12,20
Singapur	2,00	10,70
İsrail	6,90	10,00
Hollanda	5,30	9,30
İrlanda	14,80	9,20
Portekiz	15,90	8,20
İsviçre	2,90	8,20
İsveç	8,00	8,20
Çek Cumhuriyeti	7,00	7,30
Yunanistan	24,30	5,50
Almanya	5,50	5,00
İspanya	25,10	5,20
Japonya	4,40	3,70
Gelişmekte Olan Ülkeler		
Şili	6,40	24,30
Meksika	5,00	14,80
Estonya	10,10	13,10
Türkiye	8,20	*
Polonya	10,10	9,30
Slovakya	14,00	9,50

* GEM tarafından Türkiye için 2013 girişimcilik endeksleri hesaplanmamıştır.

Tablo 4. İşsizlik Oranları ve Girişimcilik Endeksleri *Kaynak: OECD, 2013 ve GEM, 2013'den derlenmiştir.*

Avusturya, Japonya, Kore, Norveç ve İsviçre gibi ülkelerde işsizlik oranı %5'in altında iken, OECD tahminlerine göre 2013 ve 2014 yıllarında en fazla istihdam artışı Meksika ve İsrail'de yaşanacaktır. Türkiye ise en fazla istihdam artışı sağlayan üçüncü ülke konumunda olacaktır (OECD, 2013). Gelişmiş ülkelere bakıldığında işsizlik oranları ile girişimcilik faaliyetleri arasında ters orantının olduğunu söylemek mümkündür. Ülkelerin girişimcilik düzeyleri azalırken işsizlik oranlarında artış olduğu gözlenmektedir. Yaşanan ekonomik krizlerle birlikte özellikle Yunanistan ve İspanya'da bu oran %25'i aşabilmektedir. Gelişmiş ülkeler arasında %12.7 ile en yüksek ikinci girişimcilik endeksine sahip olan ABD'nin 2013 Mart ayına ait işsizlik oranı %6.7'dir (BLS, 2014). Gelişmekte olan ülkelerde ise aynı durum söz konusudur. Ülkelerin girişimcilik faaliyetleri azalırken işsizlik oranlarının yükseldiği gözlemlenmektedir. Girişimcilik oranlarında daha büyük bir artış gösteren ülkeler, işsizlik oranlarında da daha büyük düşüşler sağlama eğilimindedir. Türkiye'de ise 2012 yılında işsizlik oranı 8.2 iken GEM'in araştırmalarına göre 2012 yılındaki girişimcilik oranı %12.2'dir.

Yeni Endüstrilerin Doğması; girişimlerin artması, kaynakların ekonomik verimliliği düşük alanlardan, verimliliği yüksek alanlara kaymasında en önemli faktörlerden biridir. Girişimcilerin getirdiği yenilikçi ve yaratıcı düşünceler, ülke ekonomisinde yeni sektörlerin doğmasına sebep olarak ekonomik büyümenin lokomotifidir (Öztürk, 2008). Girişimciler günümüzde sadece yeni firmalar değil, daha da önemlisi tamamıyla yeni endüstriler oluşmaktadır. Yeni oluşan endüstrilerden bazıları kişisel bilgisayarlar, biyoteknoloji, kablosuz TV ve cep telefonlarıdır. Bu endüstrilerde çalışan hızla büyümekte ve ekonominin vazgeçilmez yeni aktörleri haline gelmektedir.

Refah Düzeyinin Yükseltilmesi; Toplumda girişimcilik ruhunun geliştirilmesi ve girişimciliğin desteklenmesi ülkenin refah düzeyinin artırılmasında önemli rol oynayacaktır (TÜGİAD, 1993). Girişimci hem iş hayatının hem de toplumun yapısını harekete geçirir ve değiştirir. Girişimciliğin önemi, girişimcilerin toplumun ihtiyaçlarını belirleyip, bunu yatırıma, sonucunda da toplumsal refaha dönüştürmelerinde yatmaktadır. Çünkü yatırım neticesinde istihdam ve gelir düzeyi yükselmekte, bireylerin ve genel olarak toplumun refah düzeyi artmaktadır. Girişimcilik faaliyeti olmadan, sürdürülebilir ekonomik gelişmeden söz etmek mümkün değildir. Bir ekonomide ne kadar fazla girişimcilik olursa, o kadar fazla ekonomik gelişme sağlanabilir. Ayrıca, bir yenilik ve büyüme yönelimli olmaya odaklanılmadıkça girişimcilik faaliyetleri, sürdürülebilir ekonomik gelişmenin gerçekleşmesine öncülük edecektir (Marangoz, 2008). Legatum Enstitüsü ülkelerin ekonomi, girişimcilik ve fırsatlar, devlet, eğitim, sağlık, güvenlik, bireysel özgürlük ve sosyal sermaye alt endeksleri kullanarak 142 ülkenin refah düzeylerini belirlemek için her sene rapor hazırlamaktadır. Tablo 5'de Legatum Enstitüsü'nün hazırladığı Refah Endeksleri 2013 raporundan alınan veriler ile ülkelerin girişimcilik düzeyleri karşılaştırılmıştır.

Ülkeler	Refah Endeksleri								Ülkelerin Refah Endeksleri Sıralaması (142 Ülke arasında)	Girişimcilik Endeksleri
	Ekonomi	Girişimcilik ve fırsatlar	Devlet	Eğitim	Sağlık	Güvenlik	Bireysel Özgürlük	Sosyal Sermaye		
Gelişmiş Ülkeler										
ABD	24	13	11	5	2	31	16	9	11	12.7
Kanada	4	16	8	3	11	7	1	6	3	12.2
Singapur	3	12	13	37	18	13	53	34	18	10.7
Hollanda	20	8	10	12	7	17	14	5	9	9.3
İrlanda	33	14	14	11	15	5	8	11	12	9.2
Portekiz	63	31	37	33	29	19	20	43	27	8.2
Çek Cumhuriyeti	38	27	35	24	27	23	50	46	29	7.3
Yunanistan	80	48	52	34	23	43	134	107	54	5.5
Gelişmekte Olan Ülkeler										
Şili	30	38	24	59	49	37	27	67	35	24.3
Kolombiya	47	63	60	80	80	130	51	53	67	23.7
Peru	48	77	79	81	84	91	70	113	75	23.4
Türkiye	70	54	50	89	55	99	130	128	87	*
Güney Afrika	85	41	53	91	105	106	82	65	77	10.6
Bosna Hersek	117	91	113	78	61	61	127	104	97	10.3
Az Gelişmiş Ülkeler										
Zambiya	103	110	87	110	134	117	59	56	107	39.9
Malawi	134	128	70	116	106	114	85	101	119	28.1
Uganda	105	112	106	117	126	134	91	51	114	25.2
Angola	115	126	133	129	131	129	137	97	133	22.2

*GEM tarafından Türkiye için 2013 girişimcilik endeksleri hesaplanmamıştır.

Tablo 5. Ülkelerin Refah Endeksleri ve Girişimcilik Endeksleri Kaynak: Legatum Enstitüsü, 2013'den derlenmiştir.

Legatum Enstitüsü'nün 142 ülkede yaptığı çalışmada Uluslararası Refah Endeksi oranlarına göre Türkiye ise 87. sırada yer almaktadır. GEM 2013 girişimcilik endeksleri raporuna göre az gelişmiş ülkeler arasında en yüksek girişimcilik oranlarına sahip Zambiya %39.9'luk girişimcilik oranı ile az gelişmiş ülkelere göre daha yüksek refah düzeyine sahiptir. Seçilen gelişmekte olan ülkelere bakıldığında ise %24.3 girişimcilik oranı ile Şili 35. Sırada, %10.3 girişimcilik oranı ile Bosna Hersek 97. Sırada yer almaktadır. Bu verilere bakılarak ülkelerin girişimcilik faaliyetleri ile refah düzeyleri arasında doğrusal bir ilişki olduğu söylenebilir. Gelişmiş ülkelerde ise durum farklılık göstermektedir.

Bölgesel Gelişmişlik Farklarının Ortadan Kaldırılması; Girişimcilik özelliklerine sahip bireyler yalnızca kendi işletmelerinin başarısında değil aynı zamanda yöresel, bölgesel ve ulusal kalkınmada da etkin bir rol oynar (İraz, 2005). Girişimcilik, kalkınmada geri kalmış bölgelerde toplumsal ve ekonomik uyumun güçlendirilmesine, ekonomik faaliyetlerin canlanmasına ve iş yaratılmasına ya da işsiz veya engelli kişilerin iş yaşamıyla entegrasyonuna da katkıda bulunabilmektedir (Kahya ve İmamoğlu, 2013). Girişimciliğin büyük sermayeyi zorunlu kılmaması, yatırım ve üretim etkinliğinin belli merkezlerde yoğunlaşmasını önleyerek, bu etkinliğin yerel ölçekte de gerçekleştirilmesine olanak tanımaktadır. Bu da yerel ölçekte istihdam olanaklarını arttıracığı için iş bulmak amacıyla merkezi kentsel alanlara yönelik göçün önlenmesini mümkün kılmaktadır. Girişimciliğin, istihdamı arttırıcı role ve göçü önleyici işleve sahip olması, özellikle, işsizlikten ve göçten kaynaklanan kentleşme sorunları yaşayan ülkelerde özendirilmesi gereksiniminin önemini ortaya koymaktadır (İlhan, 2004). Yeni firmaların ortaya çıkışı bölgedeki yerel hizmet arzını, özellikle de perakendecilik faaliyetlerini artırır. Bu da o bölgeyi daha cazip hale getirir ve yeni firmaların piyasaya girişini teşvik eder. Yeni firmaların ortaya çıkışı insanların motivasyonunu artırır. Aralarından birinin girişimcilik faaliyetine girişmesi toplumun diğer mensuplarının da onu taklit etmesine, onun yolundan gitmesine neden olacaktır (Kahya ve İmamoğlu, 2013).

Bir ülkede girişimcilik faaliyetlerinin artması hükümetlerin izleyeceği politikalar ile ilişkilidir. Girişimciliğin ortaya çıkışıyla ilgili çevreyi öne çıkaran yaklaşımlarda pazar mekanizmalarının ve devlet/hükümet politikalarının etkili olduğunu vurgulamıştır. Gelişmiş ülkelerde pazar mekanizmaları girişimci sınıfın ortaya çıkışında etkili iken; gelişmemiş ülkelerde, girişimciliğin gelişmesi hükümet politikalarının belirlediği ekonomik güdülere bağlıdır (İGIAD, 2008). Politikalar hangi tip girişimcilik aktivitesini teşvik ediyorsa kaynaklar oraya

doğru yönelecek, ekonomik gelişme üzerindeki etkiler de buna göre belirlenecektir (Çokgezen, 2012). Dış çevre açısından ele alındığında girişimciliği ön plan çıkartmak için makroekonomik istikrar ve denge sağlanması, rekabet ortamı yaratılması, piyasaya giriş ve çıkışlar serbest olması, risk ve ödöl arasında denge kurulması, finansmana kolay erişim imkanı olması, piyasa esnek olması, vergilendirmenin adil, basit, tabana yayılmış ver düşük olması ve girişimcinin kapasitesinin artırılması için devlet tarafından destekler verilmesi gerekmektedir (İGIAD; 2008).

4 Girişimcilik ve Sosyo - Ekonomik Gelişme

Günümüzde tüm dünyada toplumlar, ekonomik kalkınmalarının yanında sosyal yaşam düzeylerinin de gelişmesini devlet yönetimlerinden eskiye göre daha yoğun bir şekilde talep etmeye başlamışlardır. Sosyal kalkınma için ekonomik kalkınmanın öncül koşul olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bundan dolayı ekonomik büyüme ve kalkınma, toplumların en temel ekonomik ve sosyal hedefleri arasında yer almaktadır. Burada kullanılan araç ülkenin kaynakları, benimsenen ilke ise, ülkenin kaynaklarının tam kapasite ile en verimli şekilde kullanılmasıdır (Özer, 2012). Üretim kaynaklarını yeni bir tarzda birleştirerek kullanılmayan üretim faktörlerinin kullanılmasını sağladığından girişimci, ekonomik kaynakların düşük üretkenlik alanlarından yüksek alanlara aktarılma sürecinde baş aktördür. Bütün bu açılardan bakıldığında girişimcilik sosyal fayda oluşturmanın temel alanı olarak öne çıkmaktadır (Öztürk, 2008). Girişimciliğin sosyal alandaki fonksiyonları birçok teknolojik buluşun toplumun yararı için yenilikçi ürün ya da hizmetlere dönüştürülmesinde, değer yaratmada, toplumsal yapıda da değişimci/yenilikçi bir sürecin başlatılmasında, girişimciliğin risk üstlenme, yenilikçi ve öncü olma niteliğinden dolayı tüm toplumların değişim ve gelişim süreçlerinde işlevsellik göstermektedir (Bozkurt vd., 2012). Bu bağlamda girişimciliğin sosyo-ekonomik gelişme açısından değer yaratma, toplumsal değişim sağlama, topluma dinamizm kazandırma ve topluma prestij ve sosyal sorumluluk sağlama gibi işlevleri vardır.

Değer Yaratır; Hills ve LaForge (1992) girişimciliği, fırsatları değerlendirmek için yeni kaynakların bir araya getirilerek değer yaratılması süreci olarak tanımlamaktadır (Koçak, 2003). Bu anlamda girişimcinin değer yaratması ve yarattığı değerle refaha katkıda bulunması girişimciliğin Bjerke ve Hultman (2002)'ın değindiği toplumsal yönünü göstermektedir (Özdemir, 2012). Girişimci kaynakları bulan ve bir araya getiren, organizasyonu kuran ve bu organizasyonda liderlik ve yönlendirme yapan, fırsatları görerek ve/veya fırsatları oluşturarak değer yaratan kişidir. Bu özelliğiyle girişimci ülke ekonomisine üründe, üretimde, teknolojiye yenilikler yaparak veya mevcut durumun devamlılığını sağlayarak, istihdam imkânları oluşturarak, sermayenin tabana yayılmasına vesile olarak ve bütün bunlar sonucunda değer yaratarak katkıda bulunmaktadır (Ekmekçi ve İrmiş, 2013). Girişimciliğin gelişmiş ülkelerdeki yükselişini mümkün kılan dinamikler çeşitlilik göstermektedir. Özellikle bireyciliğin yükselmesi, bireysel hak ve özgürlüklerin artışı, iletişim teknolojisindeki gelişmelerin bir sonucu olarak bireyler ve toplumlararası etkileşimin oldukça ileri bir noktaya verilışı, bilgi ve teknoloji sirkülasyonunun hızının artması, fırsat eşitliği alanındaki görelî iyileşme, devletin giderek küçülmesi, girişimci kesimin hacminin büyümesi vb. girişimciliğin gelişmesini ve kurumsallaşmasını etkileyen temel dinamikler arasında yer almaktadır. Girişimciliğin gelişmesinde etkili olan bu dinamikler yanında, özelde, yeni tüketim anlayışı da belirleyici bir rol oynamıştır. Sosyo-ekonomik süreçte yerine getirdiği işlevler dikkate alındığında, girişimciliğin, durumsal kazançlardan çok, kalıcı ekonomik değer üretmenin ana belirleyenlerinden olduğu söylenebilir (İlhan, 2004).

Toplumsal Değişim Sağlar; Girişimcinin ürettiği mal ve hizmetler toplumda değişime neden olurlar. Girişimci başka ülkelerde ve pazarlarda gördüğü, bulduğu yeni ve farklı ürün ve hizmetleri kendi ülkesine getirerek toplumda değişimin öncüsü olurlar. Risk üstlenme ve yenilikçi olma niteliği nedeniyle girişimciler, toplumların değişim ve gelişme süreçlerinde öncülük ederler. Dünyada yüksek üretim kapasitesine sahip ve sosyal gelişme düzeyi açısından ileri olan bütün toplumlarda girişimciliğin gelişmiş olması ve teşvik görmeye devam etmesi, girişimciliğin ekonomik büyümede olduğu gibi, sosyal gelişmedeki rolünü de ortaya koymaktadır. Bu toplumlarda refah düzeyinin yüksek olduğu, refah dağılımının gelişmemiş toplumlara oranla daha eşit olduğu, sosyal güvenlik kurumlarının gelişmiş olduğu, önemli ölçüde bir işsizlik probleminin bulunmadığı ve toplumsal problemlerin çözüme kavuşturulmasında kurumsal mekanizmaların olduğu görülmektedir. Öte yandan, refah devletinin geri çekilmesiyle, söz konusu toplumlarda sivil nitelikli yeni bir toplumsal dayanışma biçiminin ortaya çıktığı da gözlenmektedir. Karşılığında herhangi bir ücret alınmadan, salt yardım amacıyla, çeşitli alanlara mensup profesyonellerin eğitimden sağlığa, gıda yardımından konut edindirmeye varan bir dizi yardım faaliyetinde buldukları görülmektedir (İlhan, 2004).

Topluma Dinamizm Kazandırır; Küçük birikimlerle iş kurmanın kolaylaşması, bireylerde iş kurarak ekonomik kazanç elde etmek suretiyle toplumsal konumlarını değıştirme güdüsü oluşturur. Bireylerin üst toplumsal konumları elde etme çabasına girmeleri ise, toplumsal hareketliliğin hızlanmasına neden olur. Öte yandan, küçük birikimlerin girişimcilik üzerinden değer kazanmasıyla, çok sayıda işletmenin kurulması mülkiyet rejiminin de geniş bir toplumsal taban bulmasını kolaylaştırıcı niteliktedir. Girişimcilik aynı zamanda toplumsal dengeyi oluşturan orta sınıfın hacmini genişlettiği ve bu sınıfı güçlendirdiği söylenebilir. Girişimcilik, bir yandan insan faktörünü ekonomik üretim/hizmet alanına çekerek toplumun enerjisinden yararlanmayı mümkün kılarken, diğer yandan insan faktörünün sosyo-ekonomik süreçte yeni bir anlam kazanmasına kaynaklık etmektedir. İnsan

faktörünün sosyo-ekonomik süreçteki rolünün yeniden tanımlanması, onu üretim sürecinde verimliliğin artırılmasında olduğu gibi, genel olarak az gelişmişliğin aşılmasında da önemli kılmaktadır. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde insan kaynaklarının nitelikli kılınmasına öncelik verilmektedir. Oysa gelişmemiş/azgelişmiş ülkelerde nitelikli insan kaynağının çok sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, söz konusu ülkelerde nitelikli insan sayısının sınırlılığını geri kalmışlığın ana belirleyenlerinden biri haline getirmektedir. Gelişmemiş/azgelişmiş ülkelerde de girişimcilik yönünde köklü bir dönüşümün gerçekleşebilmesi, girişimciliğe bakış açısının olumlu olmasına bağlıdır. Bu nedenle toplumsal zihniyetin, girişimciliği onaylayıcı ve teşvik edici biçimde dönüştürülmesine gereksinim vardır. Böyle bir dönüşümü sağlamanın yollarından biri de girişimci grubun toplumsal meşruiyet düzeyini yükseltmek ve bu grubu güçlendirmektir (İlhan, 2004).

Toplumsal Prestij ve Sosyal Sorumluluk Sağlanır; Girişimci grubun güçlü olması, girişimcilik statüsünün toplumsal prestijinin yükseltilmesinin temel koşullarındandır. Girişimcilik statüsünün sosyal itibar düzeyinin yükseltilmesi, aynı zamanda, girişimci grubun sosyo-ekonomik süreçteki edimleriyle de yakından ilişkilidir. Girişimcilerin sosyo-ekonomik süreçte her şeye rağmen çıkar güdüsüyle eyleme yönelmek yerine, sosyal sorumluluk anlayışıyla hareket etmeleri, faaliyetlerinde toplumu göz ardı etmeyip toplum için ekonomik bir fayda üretmeleri, toplumla aralarında bağlar oluşturmaları, girişimcilere yönelik olumsuz önyargıların yıkılmasında olduğu gibi, girişimci grubun sosyal statüsünün yükselmesini ve girişimci değerler sisteminin toplumda giderek kabul görmesini mümkün kılar (İlhan, 2004).

5 Sonuç

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişle birlikte bilgiye kolay ve hızlı ulaşım sağlanmakta böylelikle girişimciler ürün, hizmet ve bilgi üretiminde yenilikçi yaklaşımlar kullanarak değişimi hızlandırmaktadırlar. Dolayısıyla girişimcilik ekonomide, yenilik ve bilgi teknolojilerini rekabet edebilmek için kullanarak piyasa sürecine katkıda bulunan ve piyasayı aktif, canlı, geçişken yapan ve sürekli (çoğu zaman sağlanamasa bile) dengeye doğru yönelerek istikrarı tahsis eden bir özelliğe kavuşturur. Keşif, belirsizlik ve risk gibi içerikleri üzerinde toplayarak ekonomik koordinasyonu sağlar ve piyasa dinamizminin temelini oluşturur. Bu dinamizm çerçevesinde bölgesel, ulusal ve uluslararası gelişime ön ayak olur.

Girişimcilik göstergeleri ülkeler arasında büyük farklılıklar göstermektedir. Ülkelerin farklı ekonomik gelişmişlik seviyelerinde olmaları bu farklılıkların nedenlerinden birisidir. İstihdam ve zenginlik yaratma, yenilikler yapma, sosyo-ekonomik ilişkileri geliştirme gibi önemli faaliyetler yürüterek toplumsal faydayı maksimum kılmaya katkıda bulunur. Girişimcilik; rekabet gücü, istihdam yaratma, pazarda varlığın sürdürerek yarattığı istihdamı sürekli kılma ve nitelikli mal üretimiyle ekonomik gelişmeye katkıda bulunma becerisini gerektirmektedir. Bununla birlikte, rekabet artışı ile verimlilik artışı, birbirini etkileyen bir döngü yaratmakta; rekabet nedeniyle işletmeler, tüketicinin istemine yanıt verecek daha nitelikli mal üretimi için işgücünün ve üretimin verimliliğini artırırken, verimlilik artışı, pazarda rekabetin daha fazla ivme kazanmasına etki etmektedir. Bu süreç, daha nitelikli, ucuz ve çeşitli mal üretimi ile tüketiciye fayda sağlamakta ve ekonomide canlılığı korumaktadır (Yıldız ve Alp, 2012). Küresel Rekabetçilik Endeksleri (2013) bu varsayımı doğrular niteliktedir. Gelişmekte olan ülkelerde girişimcilik oranları düştükçe rekabet edebilme güçleri azalmaktadır. İşsizlik oranları ele alındığında ise gelişmekte olan ülkeler açısından girişimcilik faaliyetlerinin artmasıyla işsizlik oranlarının düştüğü gözlenmektedir. Türkiye için girişimcilik endeksleri incelendiğinde girişimcilik 2011 yılında %11.9 olan girişimcilik oranının 2012 yılında %12.2'ye çıktığı ve buna bağlı olarak istihdam edilenlerin sayısında bir önceki yıla göre artış olduğu gözlenmektedir. Rekabet düzeyi açısından Türkiye 148 ülke arasında 2011-2012 dönemine göre 15 sıra birden yükselerek 44. sırada yer almaktadır.

Girişimciliğin ekonomiye kazandırdığı somut katkılardan biri de yenilik oluşumunu hızlandırmasıdır. Her zaman yeni fırsatları takip eden ve yeni fikir, ürün ve hizmetler oluşturmaya gayret eden girişimciler, bir ülkenin ekonomik yapısının dinamik bir yapı halini almasında çok önemli rol oynar. Girişimcilik ve girişimciliğin bu yenilikçi yönü ile büyüme hızlanmakta, verimlilik ve yeni iş imkânı sayısı artmaktadır (Erkan, 2012). Girişimcilik oranlarında gözle görülür bir artış olan Türkiye'de 2013 yılı yenilikçilik faaliyetlerinde yükselme görülmektedir ve 142 ülke arasında 68. sırada yer almaktadır.

Aynı zamanda girişimcilik refah düzeyinin yükseltilerek geniş bir toplumsal tabana yaygınlaştırılmasında ve orta sınıfın güçlendirilmesinde, bölgesel gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılmasında ya da azaltılmasında, katılımcı demokrasinin yerleşmesinde ve genel olarak toplumsal barışın sağlanarak bütünleşmenin güçlendirilmesinde işlevseldir (İlhan, 2004). Uluslararası Refah Endeksi (2013) oranlarına göre gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde girişimcilik düzeyi ile refah seviyesi arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Girişimcilik oranları azalırken ülkelerin refah seviyeleri de düşmektedir. Türkiye bu çalışmaya göre 142 ülke arasında 87. sırada yer almaktadır.

Piyasa ekonomisi prensiplerinin geçerli olduğu ülkelerde global normlu işletme sayısının artması aynı zamanda anılan ülkelerin ihracatının, tüketim kalitesinin, gayrisafı milli hasılasını arttırması beklenir (Akdemir, 2009). IMF'nin 2013 verilerine bakıldığında gelişmiş ülkeler açısından bu durumun gerçekleştiği görülmektedir. Gelişmiş ülkeler arasında en yüksek girişimcilik oranına sahip olan ABD'nin dünyada ekonomik açıdan ilk

sırada yer aldığı görülmektedir. Gelişmekte olan ülkelere bakıldığında ise Meksika, Rusya, Brezilya gibi girişimcilik düzeyi yüksek olan ülkeler GSYH bakımından dünyanın en büyük 20 ekonomisi içerisinde yer almaktadır. Gelişmemiş ülkeler arasında yer alan Hindistan ise bu listede 10. sırada yer almaktadır (Ekonomistim, 2014).

Bu çalışmada incelenen yenilikçilik, rekabetçilik ve işsizlik oranlarına göre ülkelerin girişimcilik faaliyetleri değerlendirilmiştir. Bu parametreler ışığında girişimcilik oranlarının yüksek olduğu ülkelerde işsizlik oranlarının düştüğü gözlenmektedir. Yeni kurulan işletme sahipliği oranlarına bakıldığında ise pozitif yönlü bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür. Bu parametreler ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre de farklılık göstermektedirler. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde girişimcilik düzeyi ile ekonomik gelişme ve kalkınma arasında doğru orantı olduğunu söylemek mümkün iken gelişmemiş ülkelerin girişimcilik faaliyetleri yüksek olmasına karşın işsizlik oranlarında artış ve gayri safi yurtiçi hasıllarında düşüş gözlenmektedir. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda gelişmiş, gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkelerin refah seviyelerine, işsizlik oranlarına, rekabetçilik düzeylerine ve yenilikçi konularına göre girişimcilik faaliyetlerinin ekonomik gelişme ve kalkınma üzerinde olumlu etkisinin olduğunu söylemek mümkündür.

Ekonomik gelişme ve kalkınmada belirlenen hedeflere ulaşabilmek için, bu süreçte kullanılacak olan sosyal, ekonomik ve beşeri sermayeye önem vermek gerekmektedir. Belirsizlik ve risk ortamında, bölgesel farklılıkların ortadan kaldırılmasında, yeni ürün/hizmet ve bu ürün veya hizmetlerin üretiminde kullanılan tekniklerin geliştirilmesinde, yeni pazarlar, yeni hammadde kaynakları bularak rekabetin artırılmasında, teknolojiyi ve piyasadaki değişimleri izleyerek değişen koşullara uyum sağlamada, üretilen ürün ve hizmetlerle katma değeri artıran, istihdamı ve gelir düzeyini artıran girişimcilik faaliyetleri ülkelerin ekonomik sistemlerine olumlu yönde etki ederek ekonomik kalkınma ve gelişmeye katkıda bulunacaklardır. Bu çalışmada ülkelerin ekonomik büyüme ve kalkınmasında girişimcilik faaliyetleri birçok parametre ile karşılaştırılarak güçlü bir ekonomi yaratmadaki önemi hem teorik olarak hem de teorinin verileriyle desteklenmesi ile açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara bakıldığında; girişimcilik, ekonomik büyümenin sağlanabilirliği açısından ülkelerin oldukça önem vermesi gereken bir unsur konumundadır.

Kaynakça

- Aslan, Y. 2009. “Türkiye’de Büyüme-Odaklı ve Yenilikçi Bir Girişimcilik Politika Çerçevesi Geliştirme ve Politika Açıklarının Belirlenmesi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009, Isparta.
- Bozkurt, Ö., Kalkan, A., Koyuncu, O. ve Alparslan, A.M. 2012. “Türkiye’de Girişimciliğin Gelişimi: Girişimciler Üzerinde Nitel Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2012/1, Sayı:15.
- BLS 2014. “The Employment Situation”, Bureau Of Labour Statistics U.S. Department Of Labor <http://www.bls.gov/news.release/pdf/empst.pdf>, 12.01.2014.
- Burns, P. 2001. **Entrepreneurship and Small Business**, Palgra and Macmillan.
- Carree, M.A., A.J. Van Stel, R. A. Thurik Ve A.R.M. Wennekers 2002. "Economic development and business ownership: an analysis using data of 23 OECD countries in the period 1976-1996", *Small Business Economics*, Cilt No 19, Sayı 3 (November), s. 271-90.
- Carree, M. A., Thurik, A. R. 2003. “**The Impact of Entrepreneurship tics**“**Handbook of Entrepreneurship**”, International Handbook Series on Entrepreneurship 5, DOI 10.1007/978-1-4419-1191-9_20, 2003.
- Çakmak, E. ve Gümüş, S. 2005. “Türkiye’de Beşeri Sermaye ve Ekonomik Büyüme: Ekonometrik Bir Analiz”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Sayfa:60-72.
- Çokgezen, M. 2012. “Türkiye’de Devlet, Girişimcilik ve Yerel Kalkınma”, Ekonomik ve Bölgesel Kalkınma Etütleri, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No:2010-110, İstanbul
- Ekmekçi, Y. ve İrmış, A. 2013. “Girişimcilik ve Spor”, International Conference On Eurasian Economies.
- Eren, M.V., Tutar, E. Tutar, F. Ve Çisil, E. 2012. “Yerel Kalkınmada Girişimciliğin Rolü: Gaziantep Örneği”, Uluslararası Avrasya Ekonomileri Konferansı, 11-13 Ekim, Alma-Ata, Kazakistan.
- GCI 2013. “Küresel Rekabet Raporu”, Klaus Schwab, World Economic Forum, <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>, 20.03.2014.
- GEM 2013. “Global Entrepreneurship Monitor 2013 Global Report”, <http://www.gemconsortium.org/docs/3106/gem-2013-global-report>, 15.03.2014.
- Gerni, M, Nişancı, M., Çelik, A.A., Yurttaçıkırmaz, Z.Ç. 2013. “Geçiş Ekonomilerinde Girişimciliğin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkileri”, International Conference on Eurasian Economies.
- GII 2013. “Küresel Yenilikçilik Endeksleri Raporu”, <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=GII-Home>, 01.04.2014.

- Güner, H. 2010. “İstihdamın Artırılmasında Girişimciliğin Önemi; Girişimciliği Destekleme Modeli Olarak İŞGEM’LER”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Güney, S. 2008. “**Girişimcilik: Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular**”, (3. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Işık, N., Göktaş, D.Kılınç, E. 2011. “İktisadi Büyümede Girişimciliğin Rolü”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt:6, Sayı:1.
- İGİAD 2008. “2008 Girişimcilik Raporu”, İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği, http://www.fatih.edu.tr/~ahmetcaliskan/buyume-gelisme1/girisimcilik_raporu.pdf, 05.03.2014.
- İlhan, S. 2004. “Girişimcilik Ve Sosyo-Ekonomik Süreçteki Rolü”, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları, <http://web.firat.edu.tr/daum/docs/31/13%20Giri%C5%9Fimcilik>, 02.02.2014.
- İraz, R. 2005. “Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve Kobi’ler”, Konya, Çizgi Kitabevi.
- Kahya, C. ve İmamoğlu, İ. 2013. “Sosyo-Demografik Özellikler Ve Girişimcilik İlişkinin Yerel Kalkınma Bağlamında Değerlendirilmesi (Bayburt İli Örneği), *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı:38.
- Koçak, A., 2003. “Pazarlama İle Girişimcilik Arasındaki İlişki: Girişimci Pazarlama”, *Pazarlama ve İletişim Kültürü Dergisi*, 5. Sayı, Temmuz, İstanbul.
- KOSGEB 2013. Türkiye Girişimcilik Stratejisi ve Eylem Planı 2014-2016
- Legatum Enstitüsü 2013. “The Legatum Prosperity Index”, <http://www.prosperity.com/#!/?aspxerrorpath=%2FRanking.aspx>, 03.03.2014
- Marangoz, M. 2008. **Girişimcilik**, Pozitif Matbaacılık, Ankara
- Marangoz, M. 2012. **Girişimcilik**, Beta Yayınları, İstanbul
- OECD 2013. (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü), “OECD Employment Outlook 2013”, <http://www.adepp.info/wp-content/uploads/2013/10/OECD-Employment-Outlook-20131.pdf>, 14.02.2014.
- Özdemir, Ö. 2012. “Ekonomik Gelişme ve Girişimcilik: İnovatif Girişimciliğin Yeni Değer Yaratımında Rolü”, *E-Journal Of New World Sciences Academy*, Volume:7, Number:1.
- Özer, A. 2012. “Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Sosyal Ekonomik İşlevleri”, *Kamu-İs; C:12, S:2/2012*.
- Öztürk, İ. 2008. “2008 Girişimcilik Raporu”, İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği, İGİAD Yayınları.
- Pişkinsüt, E. 2011. “Girişimciliğin Türkiye’deki Ekonomik Kalkınmaya Etkileri: Kobi Örneği”, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 14 Sayı: 2 - Güz 2011.
- Topkaya, Ö. (2013), “Tarihsel Süreçte Girişimcilik Teorisi: Girişimciliğin Ekonomik Büyüme ve İstihdam Boyutu”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt:8, Sayı:1
- TÜGİAD 1993. “Ekonomik Kalkınmada Girişimciliğin Önemi Ve Değişen Girişimcilik Nitelikleri, Türkiye Genç İşadamları Derneği, Şubat.
- TÜSİAD (Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği) 2002. “Türkiye’de Girişimcilik”, Lebib Yalkın Yayınları, İstanbul.
- Ulengin, F., Ekici, Ş ve Karaata, S. 2012. “Türkiye’nin Küresel Rekabet Düzeyi 2012-2013: Dünya Ekonomik Forumu Küresel Rekabetçilik Raporu 2012 - 2013’e Göre Bir Değerlendirme”, http://ref.sabanciuniv.edu/sites/ref.sabanciuniv.edu/files/rk2012_rapor_rekabet_trkd_2012.pdf, 12.03.2014.
- Yalçıntaş, M. 2010. “Çağımızda Girişimcilik”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt:5, Sayı:1.
- Yıldız, S. ve Alp, S. 2012. “Girişimcilik Teorisi Çerçevesinde Kobilerin Ekonomiye Etkileri ve Rekabet Koşullarını Etkileyen Faktörler”, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt:7, Sayı:2.
- <http://www.ekonomistim.com/ulkelerin-milli-geliri-kisi-basi-gelirleri/#more-17874>, 04.03.2014.